

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/43/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119207642
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3119207642.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD., vo veci starostlivosti súdu o maloletého Z. O. K., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpeného B. práce, sociálnych vecí a rodiny Y., dieťa rodičov: matky G. H. K., trvale bytom Y., t. č. Y., S. XX, a otca S. G., trvale bytom Y., E. XXXX/XX, za účasti H. prokuratúry Y., v konaní o návrhu B. práce, sociálnych vecí a rodiny Y. ako orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č. k. 34P/174/2019-12, zo dňa 17. septembra 2019, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým uznesením zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že mu bol doručený návrh ÚPSVaR Trenčín ako orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd odovzdal maloletého Z. O. K. na obdobie šiestich mesiacov do starostlivosti Súkromného liečebno-výchovného sanatória, O. č. 1, N., za účelom zabezpečenia kompletnej odbornej pomoci. Po oboznámení sa s podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, aktuálnou správou U. pre deti a rodiny Y. (ďalej aj len „U.“), správou z diagnostického vyšetrenia a s obsahom pripojených spisov súd prvej inštancie zistil, že maloletý Z. O. je v ústavnej starostlivosti od svojich necelých 6 rokov. V ústavnom zariadení bol umiestnený aj s mladšími nevlastnými sestrami. Maloletý mal od počiatku problémy s pozornosťou a koncentráciou, v škole je evidovaný ako integrovaný žiak s asistentom. Od roku 2015 začal mať problémy so správaním, vyjadroval sa vulgárne, nerešpektoval vychovávateľov. V roku 2018 bol krátko umiestnený v profesionálnej rodine, ale pre jeho nevhodné správanie nebola jeho adaptácia v profesionálnej rodine možná, začal rebelovať, vulgárne sa vyjadrovať, vyhrážať sa útekmi. Preto bol preradený na samostatnú výchovnú skupinu v Centre, kde pokračovali jeho výchovné problémy, ktoré sa vždy zhoršili po návrate z pobytu u matky a jej partnera. Dva mesiace bol hospitalizovaný v Psychiatrickej nemocnici v H.. Ako vyplynulo z návrhu a pripojenej správy Centra, maloletému boli umožňované pobyty v domácnosti partnera matky aj v čase, keď bola matka maloletého vo výkone trestu odňatia slobody. Po návrate od partnera matky sa správanie maloletého zhoršovalo a takýto výchovný problém zo dňa 22.07.2019 bol zvýraznený aj v správe Centra, podľa ktorej bol maloletý v domácnosti u partnera matky svedkom jeho pohlavného styku s milenkou, o čom potom maloletý nevhodne rozprával v Centre. Výrazné zhoršenie správania maloletého avizovala aj škola v apríli 2019. Maloletý má nevhodné správanie voči vychovávateľom, učiteľom, rovesníkom, či už v škole alebo v Centre. Nerešpektuje pravidlá, vulgárne sa vyjadruje, je agresívny, napadol aj spolužiakov a jeho správanie sa zhoršuje. Podľa vyjadrenia Centra takéto jeho negatívne správanie ovplyvňuje a negatívne ohrozuje vývin ostatných detí v zariadení a maloletý vyžaduje osobitný dozor a individuálny prístup.

1.2 Právne súd prvej inštancie posúdil vec podľa ustanovení § 2 ods. 1, ods. 2, § 360 ods. 1, ods. 2, § 367 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia nie je dôvodné pre nedostatok naliehavej potreby bezodkladného okamžitého zásahu súdom. Maloletý 5 rokov býva v Centre pre deti a rodiny Y., jeho problematické správanie je zaznamenávané už dlhšiu dobu so zhoršujúcou sa tendenciou a teraz orgán sociálno-právnej ochrany detí navrhuje jeho okamžité vyňatie z prostredia, na ktoré si už zvykol a jeho okamžité odovzdanie do súkromného liečebno-výchovného sanatória neodkladným opatrením. Súd prvej inštancie uviedol, že nie je zrejmé, či maloletý bol o tomto zámere informovaný a ako by maloletý psychicky znášal takýto okamžitý zásah do jeho života, teda či nie je potrebné ho na túto zmenu, ak by bola dôvodná, postupne psychicky pripraviť. Súd prvej inštancie mal za to, že nie je dôvodné urobiť takýto zásadný zásah do života 11-ročného dieťaťa okamžite, neočakávane, neodkladným opatrením, ktorému ani nepredchádza také dôkladné dokazovanie, aké sa vyžaduje pre rozhodnutie vo veci samej. Hoci by to bolo premiestnenie len dočasné, je zrejmé, že pre 11-ročné dieťa, ktoré sa problematicky adaptovalo aj na súčasné prostredie, by to bol silný zásah do jeho života a dieťa by mohlo mať opäť stres a adaptačné problémy súvisiace s okamžitou zmenou sociálneho prostredia a sociálnych väzieb. Okrem toho by bol maloletý okamžitým premiestnením do iného zariadenia neočakávane odtrhnutý od svojich nevlastných sestier, ktoré by sa tiež mali nachádzať v Centre pre deti a rodiny Y.. Súd zdôraznil, že rozhodujúci je záujem maloletého dieťaťa, a nie záujem centra pre deti a rodiny, kde maloletý narušuje chod skupiny. Je v záujme maloletého dieťaťa využiť všetky opatrenia na zlepšenie jeho správania, napríklad aj tým, že Centrum nebude umožňovať pobyt dieťaťa v domácnosti u partnera matky, keď sa tam matka nenachádza, a tiež zväziť ďalšie menej závažné opatrenia, ako napr. pravidelné psychologické poradenstvo s maloletým a pod. Pokiaľ by tieto opatrenia neplnili svoj účel, potom by bolo dôvodné podať návrh na začatie konania vo veci samej o nariadenie výchovného opatrenia. Záverom súd prvej inštancie zhrnul, že správanie maloletého je problematické už dlhodobo, nejedná sa o stav, kedy by vec nezniesla odklad do rozhodnutia vo veci samej, zvlášť za situácie, že rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia by predstavovalo veľmi silný zásah do života maloletého dieťaťa.

2. Proti uvedenému uzneseniu súdu prvej inštancie podal včas odvolanie navrhovateľ neodkladného opatrenia - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Y. a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a vyhovel jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolanie odôvodnil tým, že podmienka naliehavosti v danom prípade bola splnená vzhľadom na to, že výraznejšie zhoršenie správania maloletého nastalo počas letných prázdnin 2019 a pretrváva až doteraz. Problémové správanie sa aktuálne prejavuje vulgárnym vyjadrovaním, posmeškami, klamstvami, vyhýbaním sa školským povinnostiam, nezapájaním sa do vyučovacieho procesu, fyzickým ubližovaním mladším deťom a manipulovaním. Na správanie maloletého poukazuje aj tréner kanoistického krúžku, ktorý aktuálne odmieta účasť maloletého na tréningoch z dôvodu nedisciplinovanosti. Zo strany odborného personálu Centra boli vykonané opatrenia na elimináciu problémového správania maloletého, ale bez pozitívneho výsledku. Maloletému bola poskytovaná intenzívna psychologická, terapeutická starostlivosť počas sedení a taktiež navštevoval pedopsychiatra MUDr. H.. Po hospitalizácii maloletého, ktorú absolvoval od 26.06.2018 do 25.08.2018 v Psychiatrickej nemocnici K. S. v Kremnici sa konalo stretnutie na pôde zariadenia za prítomnosti matky (pani H.) a pána H.. Matka počas stretnutia vysvetlila maloletému, že musí nastúpiť na výkon trestu odňatia slobody a odovzdala sociálnej pracovníčke splnomocnenie, v ktorom poverila pána H. na zastupovanie vo veci týkajúcej sa maloletých detí a vyjadrila súhlas s kontaktovaním sa s maloletými deťmi. Počas šetrení v domácnosti pána H. neboli zistené žiadne nedostatky, preto boli maloleté deti uvoľňované do jeho domácnosti. V období letných prázdnin boli pobyty u p. H. pozastavené z dôvodu neprimeraných reakcií maloletého Z.W.. Správanie maloletého sa naďalej stupňovalo aj po pozastavení pobytov. Maloletý Z. O. bol na premiestnenie do liečebno-výchovného sanatória v dostatočnom čase vopred pripravovaný, sám sa dožadoval odchodu čo v najskoršom termíne a neustále sa pýtal na čas odchodu. Z dôvodu zamietnutia návrhu je toho času maloletý v neistote. Súhlas s premiestnením maloletého do liečebno-výchovného sanatória vyjadrila aj matka maloletého. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Y. k odvolaniu pripojil správu Centra pre deti a rodiny Y. o maloletom Z. a správu špeciálnej pedagogičky Centra pre deti a rodiny Y. z 20.09.2019 o špeciálno-pedagogickej činnosti.

3. Centrum pre deti a rodiny Y. v písomnom vyjadrení uviedlo, že v celom rozsahu súhlasí s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, a teda s umiestnením mal. Z. O. za účelom naplniť jeho individuálne špeciálno-výchovné potreby v Súkromnom liečebno-výchovnom sanatóriu N..

4. Súkromné liečebno-výchovné sanatórium, O. 1, N., v písomnom vyjadrení k odvolaniu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny uviedlo, že dňa 11.09.2019 prijalo z ÚPSVaR Y. žiadosť o rezerváciu miesta pre mal. Z. O. K. a na základe posúdenia žiadosti a sociálnej správy dňa 9.9.2019 zaslalo súhlasné stanovisko a rezervovalo mu miesto. Na základe aktuálnych informácií v sociálnej správe maloletý Z. O. K. spĺňa podmienky dočasného prijatia do Súkromného liečebno-výchovného sanatória (agresívne prejavy, vulgarizmy, odmietavé a drzé správanie k autoritám, diagnostikovaná porucha pozornosti s hyperaktivitou a zvýšenou impulzivitou (ADHD)). Umiestnením v tomto sanatóriu nedochádza k zmene kmeňového zariadenia v rozhodnutí súdu, ktorým súd nariadil ústavnú starostlivosť. Umiestnenie je dočasné podľa § 49 ods. 5 zákona č. 305/2005 Z. z. a Centrum pre deti a rodiny Trenčín naďalej zostáva kmeňovým zariadením dieťaťa.

5. Krajská prokuratúra Trenčín uviedla, že sa pripája k odvolaniu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Y. a navrhuje zmeniť uznesenie súdu prvej inštancie a rozhodnúť v súlade s návrhom ÚSPVaR na nariadenie neodkladného opatrenia. S. Z. O. je dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý trpí vývinovými poruchami. Jeho správanie sa výrazne zhoršilo, pričom k jeho náprave nepomáhajú žiadne výchovné opatrenia uložené mu zo strany Centra pre deti a rodiny. S. vyžaduje individuálny prístup a starostlivosť, ktoré mu nemôžu byť poskytnuté v Centre pre deti a rodiny Y.. Maloletý je v súčasnosti vo všeobecnosti zo strany personálu Centra vnímaný ako nevládateľné dieťa. Z detského kolektívu je vylúčený a je vnímaný už ako „outsider“, ktorý už iný nebude. Ďalšie zotrvanie maloletého Z. O. v U. pre deti a rodiny Y. by bolo v neprospech a proti záujmu maloletého. U maloletého Z. O. je potrebné vykonať kompletnú diagnostiku a umiestniť ho v novom kolektíve s iným režimom a pravidlami fungovania, kde by našiel jednu stabilnú a zodpovednú osobu, ktorej bude dôverovať a s ktorou bude spolupracovať.

6. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP potvrdiť ako vecne správne. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, jeho dôvody považuje za správne a k odvolacím námietkam odvolateľa resp. vyjadreniam ostatných subjektov v odvolacom konaní dopĺňa:

7. Pred začatím konania alebo počas konania môže súd nariadiť neodkladné opatrenie, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov (alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený, čo však v tomto prípade neprichádza do úvahy) a za predpokladu naliehavosti požadovanej úpravy, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Odvolací súd považuje za potrebné v prvom rade uviesť, že rozhodovanie formou neodkladného opatrenia by malo byť považované za výnimočné, keďže neodkladným opatrením súd rozhoduje v podstate bez podrobnej znalosti skutočného stavu (práve z dôvodu naliehavosti zásahu a krátkych lehôt pre nariadenie neodkladného opatrenia súd spravidla nevykonáva rozsiahlejšie dokazovanie), rozhoduje v zásade len na základe skutočností, ktoré osvedčí navrhovateľ neodkladného opatrenia (a prípadne aj ostatní účastníci konania, ak už mali možnosť sa k veci vyjadriť). Preto pre nariadenie neodkladného opatrenia ustanovuje procesný predpis osobitné predpoklady, medzi nimi najmä osvedčenie potreby neodkladnej úpravy pomerov (§ 325 ods. 1, § 326 ods. 1 CSP). Predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je teda existencia naliehavej potreby zákroku, ktorý neznesie odklad, pričom je potrebné vždy prihliadať na záujem maloletého dieťaťa.

9. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a listín založených do spisu v konaní pred súdom prvej inštancie aj v odvolacom konaní, ako aj z pripojených spisov vyplýva, že správanie maloletého bolo problematické už dlhodobo. V správach Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín o účinkoch prijatých opatrení vo veci nariadenia ústavnej starostlivosti, predkladaných súdu prvej inštancie v období od 16.06.2015 do 13.12.2018 sa (s výnimkou prvej správy zo 16.06.2015) pravidelne objavujú informácie o nerešpektovaní autorít, drzom správaní či vulgárnom vyjadrovaní maloletého Z. O., pričom na zhoršovanie jeho správania bolo poukazované už v správe zo 16.12.2015 a 16.06.2017 (v oboch prípadoch to bolo po pobyte v domácnosti matky), ako aj v správe z 15.12.2017.

10. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Y. v odvolaní uviedol, že okrem vlastných opatrení na elimináciu problémového správania maloletého priamo v Centre pre deti a rodiny Y. (psychologická a terapeutická starostlivosť) a špeciálno-pedagogickej práce s maloletým takisto v Centre pre deti a rodiny Y., resp. v CPPPaP Trenčín, maloletý Z. O. navštevoval pedopsychiatra MUDr. H. a v období od 26.06.2018

do 25.08.2018 bol hospitalizovaný v Psychiatrickej nemocnici K.. S. v H.. Napriek tomu stanovisko psychiatra k otázke vhodnosti preradenia maloletého Z. O. do iného výchovného a sociálneho prostredia a k otázke, čo by táto zmena znamenala pre maloletého (aké by boli jej prínosy a negatíva) nebolo zistené (resp. nebolo priložené k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia ani k odvolaniu). Aj podľa vyjadrenia Krajskej prokuratúry Y. je u maloletého Z. O. potrebné vykonať kompletnú diagnostiku.

11. Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie domnieva, že nebola osvedčená naliehavosť požadovanej úpravy, nejedná sa o stav, kedy by vec nezniesla odklad do rozhodnutia vo veci samej (vzhľadom k tomu, že aj vo veci samej bude súd rozhodovať rýchlo, keďže ide o vec starostlivosti o maloletého, avšak s náležitým zistením skutočného stavu). Keďže umiestnenie maloletého Z. O. (hoci dočasne) v liečebno-výchovnom sanatóriu by predstavovalo veľmi silný zásah do jeho života, nie je vhodné rozhodovať o ňom neodkladným opatrením bez predchádzajúcej podrobnej diagnostiky. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

12. Keďže išlo o neodkladné opatrenie a žiaden z účastníkov konania nepodal návrh na rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy odvolacieho konania (§ 57 CMP), odvolací súd nerozhodoval o trovách odvolacieho konania.

13. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.